



DET KONGELIGE FORNYINGS-  
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Barne- og likestillingsdepartementet  
Postboks 8036 Dep  
0030 OSLO

Deres referanse  
200602259

Vår referanse  
200902751-/AKH

Dato  
04.12.2009

**Høring – NOU 2009: 8 Kompetanseutvikling i barnevernet – kvalifisering til arbeid i barnevernet gjennom praksisnær og forskningsbasert utdanning**

Vi viser til brev av 01.10.2009 fra Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) og Kunnskapsdepartementet. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har følgende kommentarer til høringen:

Etter FNs barnekonvensjon artikkel 30 skal et barn som tilhører en minoritet eller urfolk, ikke nektes retten til sammen med andre medlemmer av sin gruppe å leve i pakt med sin kultur, bruke sitt eget språk og bekjenne seg til og utøve sin religion. Dette innebærer at samiske barn og barn av nasjonale minoriteter har rett til oppvekstforhold hvor deres etniske tilknytning vektlegges og gis tilstrekkelig plass.

Nasjonale minoriteter

Vi ser at det kan være nødvendig med en prosess for å kartlegge hvilken kompetanse som er nødvendig innen barnevernet for å sikre en ivaretagelse av barn fra nasjonale minoriteter i tråd med de føringer som ligger i barnekonvensjonen og liknende instrumenter, og for å se nærmere på hvilke føringer dette legger på de forskjellige barnefaglige utdanningene. Vi går gjerne inn i en dialog med BLD om dette.

Samer

Kunnskap om samisk språk og kultur er en viktig forutsetning for at barnevernstjenesten skal kunne gi samiske barn og deres familier det tilbud de har krav på.

Samiske barn og unge er ingen homogen gruppe, og de har ulike behov og forutsetninger. Tilknytningen til språket kan variere sterkt. Noen samiske barn har

samisk som førstespråk, mens andre samiske barn forstår og snakker litt samisk. Alle samiske barn trenger samfunnets støtte for å sikre utvikling av sin samiske identitet og tospråklighet. Målet må være at alle samiske barn, også de som er under barnevernets omsorg, har mulighet til å utvikle en samiskdominert tospråklighet. Det vil i praksis si at barn og unge som snakker og skriver samisk, må få mulighet til å bevare og utvikle denne kompetansen. Samiske barn og unge som er norskdominert tospråklig, må få mulighet til å styrke sin samiskspråklige utvikling.

Barnevernet må ha en viss bredde i sin barnefaglige kompetanse hva angår de ulike samiske språkene, og de ulike språksituasjonene som finnes innenfor det nordsamiske språkområdet. Dette må gjenspeiles i arbeidet med samer og samiske brukere, uavhengig av hvor i landet disse bor, og uavhengig av om de bor i kommuner som er innlemmet i forvaltningsområdet for samelovens språkregler eller ikke.

Dette fordrer at barnevernet har tilgang på kompetanse i samisk kultur, språk og samfunnsliv, tospråklighetsutvikling, kulturforståelse og kulturanalytiske tilnærminger. En slik tilgang er avhengig av rekruttering av personer med samisk språklig og kulturell kompetanse til barnevernutdanning. Vi vil på denne bakgrunn anmode Barne- og familiedepartementet å vurdere å innføre tiltak som kan styrke en slik rekruttering. I den forbindelse vil vi vise til at man fra studieåret 2010 innfører en ordning med ettergivelse av studielån for inntil 50 000 kroner til personer som tar kombinasjonen grunnskolelærerutdanning, praktisk pedagogisk utdanning og førskolelærerutdanning og samisk språk.

Det fordrer også en systemforankring som sikrer at en slik kompetanseutvikling kan skje ved utdanningsinstitusjoner, institusjoner og barnevernsinstanser på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå.

Det arbeid som Barnevernets utviklingscenter i Tromsø gjør med metodeutvikling innenfor samisk barnevern, er ved flere anledninger brukt som eksempel i slike sammenhenger.

Handlingsplanen for samiske språk har tiltak om evaluering av videreutdanningen "Barnevern i et minoritetsperspektiv", og vurderinger av om hvorvidt det er behov for å styrke den samiske delen av tilbudet ytterligere (tiltak 30). Handlingsplanen gir følgende omtale:

Det er et mål for regjeringen å videreutvikle et faglig godt barnevern med god flerkulturell kompetanse og god kunnskap om samisk barnevern i områder med samisk befolkning. Utdanningstilbudet "Barnevern i et minoritetsperspektiv" startet opp høsten 2008. Videreutdanningen tilbys ved høgskolene i Finnmark, Oslo, Lillehammer og Telemark. Det samiske perspektivet er tungt inne i utdanningen, i fellesopplegget og særlig ved Høgskolen i Finnmark.

Handlingsplanen har også tiltak om forskriftsfesting av ordningen med tilsyn med samiske barn i barnevernsinstitusjoner. Barnevernet skal ta hensyn til samiske barns språklige og kulturelle tilhørighet ved omsorgsovertakelse og plassering (tiltak 31). Handlingsplanen gir følgende omtale:

Barnevernloven gir nærmere regler om hvilke hensyn som skal tas ved plassering i fosterhjem, institusjon eller i opplærings- eller behandling sinstitusjon. Stedet for plassering skal bl.a. velges ut fra hensynet til at det er ønskelig med kontinuitet i barnets oppdragelse, og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.

Det er viktig at samiske barns rett til et språklig og kulturelt tilrettelagt tilbud ivaretas.

Det er vår oppfatning at en vurdering av samiske perspektiver på beskrivelser og forslag i NOU 2009: 8, bør skje i dialog med Sametinget og relevante fag institusjoner som Barnevernets utviklingssenter Nord-Norge, Høgskolen i Finnmark og Høgskolen i Kautokeino. Vi kommer gjerne tilbake til dette.

#### Kommentarer knyttet til taushetsplikt og personvern.

Under rapportens kap. 11.4 går det fram at ansvarlige etater i barnevernet ofte ikke har tilstrekkelig kunnskap om taushetspliktreglene, og at dette er en sentral utfordring som kompetansegivende studier må møte. Fornyings- og administrasjonsdepartementet vil peke på betydningen av tilstrekkelig ivaretagelse av personvern i barnevernsinstitusjoner. De fleste opplysninger som behandles ved slike institusjoner er av svært sensitiv karakter, og det er av stor betydning for den berørte at uvedkommende ikke får tilgang til opplysningene. Grundig opplæring rundt taushetspliktsregelverket, personvern og etikk må gis under utdanningen. Ansatte ved barnevernsinstitusjoner bør også tilbys kurs innen denne tematikken.

At man også er bevisst personvern- og taushetslovgivningen under tverrfaglig samarbeid ved barnevernsinstitusjoner, slik som omtalt i rapportens kap. 7.9, er svært viktig. Tilgang til personopplysninger må begrenses til de som har et faglig behov for opplysningene.

Med hilsen

Bjørn Magnus Jakobsen (e.f.)  
fung. avdelingsdirektør

Anne Kristine Hage  
rådgiver